

Pata Fedha Zaidi Linda Afya Yako

**kutokana na nguruwe asiye,
na lava (*mtama/upemba*)**

Faida za nguruwe wafugwao ndani

- Nguruwe haugui mara kwa mara
- Ufugaji wa nguruwe huhitaji ardhii ndogo
- Nguruwe huleta fedha zaidi

Matatizo ya nguruwe wanaozurura

- Nguruwe wanaotembea ovyo huweza kula kinyesi cha binadamu na kupata lava (*mtama/upemba*)
- Mtu akila nyama ya nguruwe yenye *mtama/upemba* hupata tegu (*nzokanda*)
- Nyama ya nguruwe yenye *mtama/upemba* hutupwa na hivyo mfugaji hupoteza fedha nyingi.

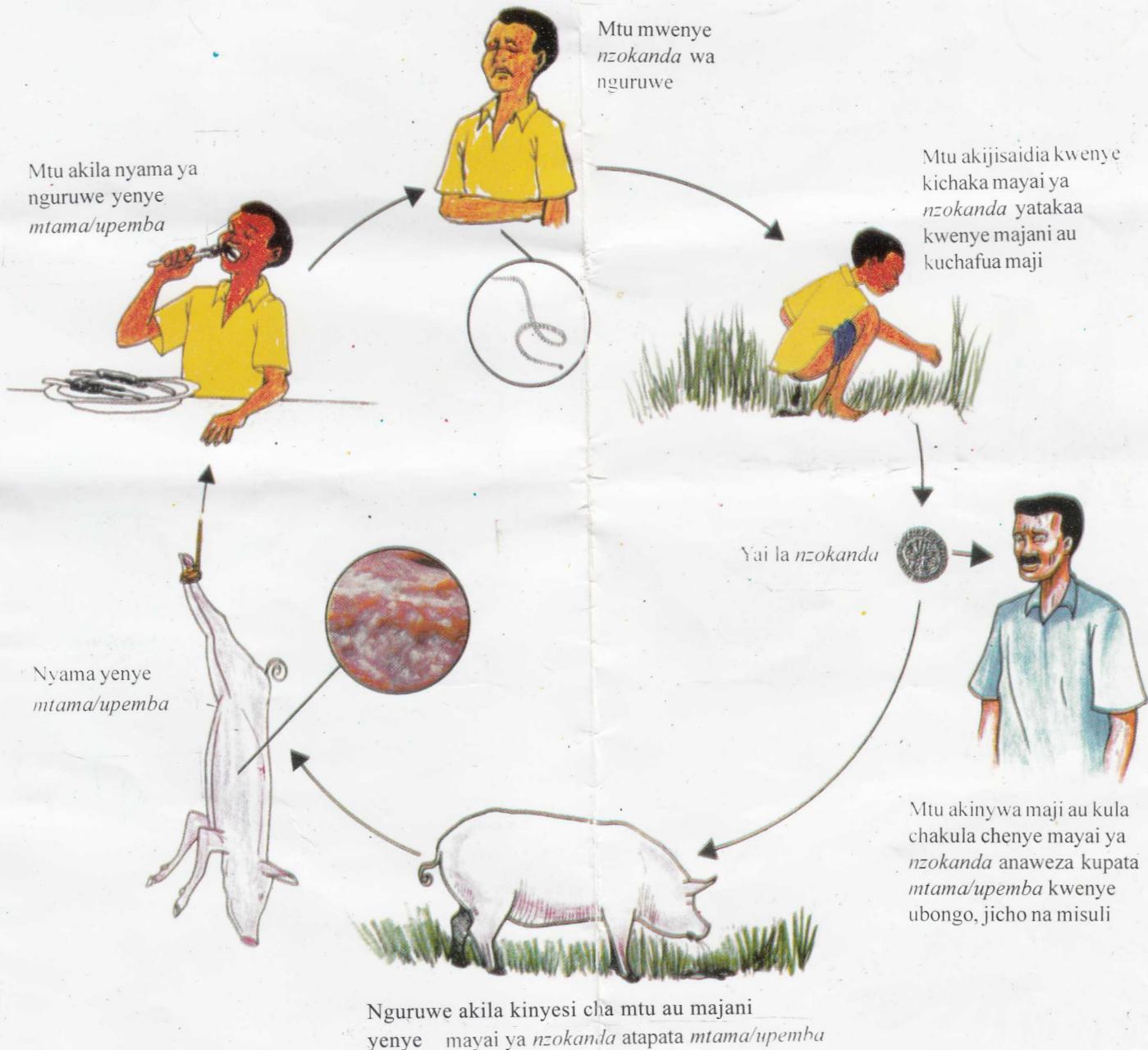
Ukiona *mtama/upemba* kwenye nyama ya nguruwe .....

...usile. Iteketeze kwa moto

Kama ukila hizo *mtama/upemba* zaweza kukua na kuwa *nzokanda* ambao husababisha maumivu ya tumbo na wanaweza kusababisha kifafa (*ishizilisi/chifufumi*).

Mzunguuko wa maisha ya lava (*mtama/upemba*) wa nguruwe

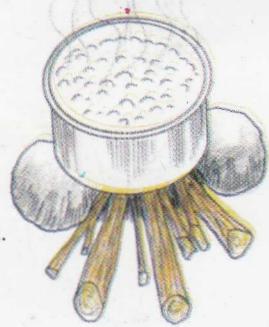
Jinsi ya kujikinga na lava (*mtama/upemba*) wa nguruwe

Mambo ya kuzingatia

- 1 Jengea nguruwe banda na kuwalisha chakula kisichochafuliwa na kinyesi cha binadamu

- 2 Kula nyama ya nguruwe ambayo tu imekaguliwa na kuruhusiwa na mtaalamu wa mifugo.

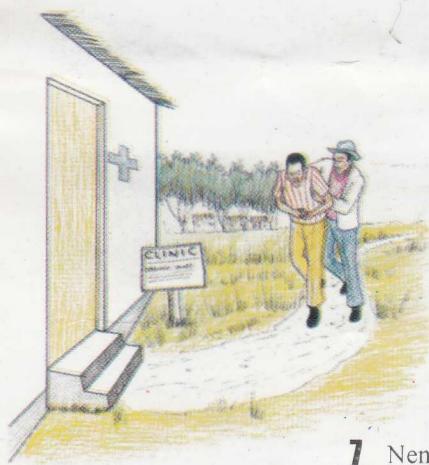
- 3 Pika nyama iive kikamilifu.

- 4 Ukiiona nyama yenyé *mtama/upemba* iteketeze kabisa kwa moto

- 5 Jenga choo imara na kila mtu atumie choo ili kuzuia nguruwe wasile kinyesi cha binadamu.

- 6 Nawa mikono kwa sabuni baada ya kutoka chooni na kabla ya kula kitu chochote.

Kimetayarishwa na kitengo cha tiba ya mifugo,
Chuo Kikuu cha Sokoine cha Kilimo,
S.L.P. 3019, Morogoro, Tanzania.